ka dobytčí nákaza slintavka kulhavka. Rozšířila se po celé vlasti a způsobila velké hospodářské ztráty.

Občanský rok 1939 – 1945.

Branná výchova.

Od 1. ledna 1939 zavedena byla v celé republice mimoškolní branná výchova. Této branné výchově podléhal dorost mužského pohlaví ve věku od 14 do 21 let. Velitelem střediska branné výchovy pro Podolí a Popovice byl učitel Bedřich Hofman, kapitán v záloze. Mimo učitele zdejší školy přibráni byli za instruktory místní bývalí poddůstojníci: Ant. Malina, Jos. Křivák, Ant. Zpěvák, Jos. Podškubka, Vlad. Švejcar, Jar. Komeček a Frant. Stuchlík. Po 15. březnu byla činnost v branné výchově zastavena.

Změna na papežském stolci.

Dne 10. února 1939 zemřel v Římě papež Pius XI., který byl také přízniveem národa českého, ve věku 81 let. Po jeho smrti provedena byla dne 2. března volba nového papeže. Zvolen byl kardinal Pacelli, který přijal jako papež jméno Pius XII.

Protektorát Čechy a Morava.

Jak bylo předvídáno, tak se také stalo. Hitler nedodržel svého slibu, že dostane-li Sudetské území nebude žádati více. Byl již tříve rozhodnut připojiti celé země české k říši a to také dne 15. března učinil. Z jeho popudu slovenská vláda za vedení Dr Josefem Tisou zrušila příslušnost Slovenska

k československé republice, svolala dne 14. března slovenský sněm, na němž vyhlášena byla samostatná slovenská republika pod ochranou německé říše. Karpatská ukrajina a východní a jižní část Slovenska připojena byla později k Maďarsku.

Dne 14. března předvolal Hitler presidenta Dr. E. Háchu a min. zahraničí Dr. Chvalkovského do Berlína. Tam domuhl dne 15. března 1939 E. Háchu, aby podepsal dekret, jímž zřizuje se Protektorát Čechy a Morava pod ochranou německé říše. Tímto osudným rozhodnutím nastává národu českému šestileté neslýchané utrpení a útisk, jakého není v dějinách paměťníka. Dobře se ubohý český národ v této době šesti let přesvědčil jaksi zvrhlý Hitler představuje ochranu Protektorátu.

Ještě nebylo podepsání dekretu o zřízení Protektorátu ani vyhlášeno a již německé vojenské jednotky překročily hranice a počaly obsazovat naše země. Těžko by bylo vypsati ohromení a bolest s jakou český národ přijímal tuto porobu. V naší obci objevily se za sněhové vánice první německé oddíly dne 15. března 1939.

Snad nikdy necítil se český národ tak osamocen a ponechán na pospas nacistickým hordám. Adolf Hitler přijel do Prahy, kde vyhlásil 13 článků jimiž se zřizuje Protektorát a pres. E. Hácha pronesl rozhlasem

řeč, jíž uklidňoval český lid.

Po objevení se německého vojska v naší obci bylo občanstvo úplně deprimováno. Bez jakéhoko-li vyhlášení počalo se jezditi na silnici vpravo. Na úřadech odstraňována čeština a zaváděna všude němčina. Veškeré orientační tabulky byly německočeské. Československá armáda byla rozpuštěna. Ponecháno bylo jen 7.000 mužů protektorátního vojska.

Protektor Čech a Moravy.

Říšským protektorem Čech a Moravy jmenoval Hitler Konstantina von Neurata. Dosavadní vláda republikánská byla rozpuštěna a utvořena nová protektorátní vláda v čele s divisním generálem ing. Alois Eliášem.

Strana národního souručenství.

V měsíci dubnu rozpuštěny byly politické strany národního sjednocení a pracujícího lidu a založena byla jednotná strana národního souručenství, z počátku jen pro muže, později i pro ženy. Do národního souručenství přihlásilo se v Čechách a na Moravě, ovšem pod nátlakem Němců asi 99% občanů české národnosti. Mládež od 17 do 24 let byla zase přijímána do mladého Národního souručenství.

Řízené hospodářství.

Jak v německé říši, tak i v našich zemích zavedeno bylo řízené hospodářství, to jest přídel téměř všech životních potřeb na potravinové lístky. Životní úroveň všeho lidu, ale hlavně nesamozásobitelů byla tímto opatřením velmi snížena, poněvadž přídely hlavních denních potravin byly velmi omezeny, tak že nemohly dostačili životním potřebám

lidu. Uvádím zde úřední ceny některých potravin: 1 kg masa 22 Kčs, 1 kg sádla 26 Kčs, 1 kg chleba 2 Kčs, 1 kg pšeničné mouky 4·5 Kčs. Lidé museli si však mnohé potraviny opatřovat pod rukou (na černo). V černém obchodu byly ceny potravin daleko vyšší, mnohdy i nedostupné: 1 kg masa 300 Kčs, 1 litr slivovice 1.000 – 1.200 Kčs, 1 kg sádla 1.000 Kčs, 1 pár bot 2.500 Kčs, 1 oblek 10.000 Kčs, 1 košile 1.500 Kčs.

V Protektorátě ponechána byla dosavadní koruna měna, ale mimo to zavedena jako platidlo německá marka s kursem 1 M = 10 Kčs. Tímto, mjak valutovým skutečnostem neodpovídajícím poměrem koruny k marce upravili si Němci možnost do nekonečna vykořisťovati a ožebračovati naše země.

Postoj západních mocností a SSSR

Po okupaci českých zemí Hitlerem dne 15. března 1939 bylo vedoucím státníkům západních mocností jasno, že Hitler má nezvratný úmysl za každou cenu vyvolati evropský válečný konflikt a pak veškerými svými silami proniknout na východ Evropy. Bylo to také zřetelné z ohromných válečných příprav v Německu. Také východní mocný soused Německa, Sovětské Rusko bylo o úmyslu Němců přesvědčeno, ač tito velmi pečlivě svoje rozhodnutí tajili a ještě v měsíci srpnu 1939 uzavřeli se sovětským Ruskem smlouvu o neútočení.

Konflikt s Polskem.

Tu samou hru jako s naší republikou počalo Německo provádět s Polskem. Němci v Polsku nepřestávali štvát a stěžovat si do útisku. Nejdříve obsadili svobodný přístav Gdansk v Baltickém moři a tím odřízli Polákům přístup k moři. Francie a Anglie podporovaly Polsko alespoň morálně a dodávaly mu odvahy. Konečně incidenty na hranicích polsko-německých dostoupily vrcholu a tu Německo počátkem měsíce září vypovědělo Polsku válku. Mocným náporem vnikla německá armáda do Polska a německé letectvo mohutným náletem ničivě zasáhlo hlavní město Polska Varšavu. Za necelý měsíc bylo Polsko poraženo a lid polský vystaven nezměrným bědám a útisku. Mnoho polského obyvatelstva bylo vyhubito, města pobořena a obrácena v ruiny. V druhé polovici září překročilo ruské vojsko východní polskou hranici, aby tam zajistilo pořádek. Došlo pak k rozdělení Polska mezi Německo a Rusko.

Válka s Francií a Anglií.

Ihned po vzniku válečného konfliktu mezi Německem a Polskem vypověděla Německu válku Anglie a Francie, ale aktivně se války Německa s Polskem nezúčastnily.

Persekuce studentstva v roce 1939.

Dne 28. října 1939 vyvolali Němci, hlavně němečtí vysokoškoláci, studenti v Praze výtržnosti, při nichž byl postřelen student MUC Jan Opletal, který musil býti dopraven do nemocnice, kde dne 15. listopadu zranění podlehl. K. H. Frank, největší nepřítel čechů, vyvodil z těchto

demonstrací krvavé důsledky a mnoho českých lidí, hlavně studentů bylo uvězněno. Pražské vysokoškolské studentstvo bylo smrtí svého druha J. Opletala velmi rozhořčeno a rozhodlo se svému kamarádu vypraviti důstojný pohřeb. V tom vidělo gestapo vhodnou příležitost, aby mohlo splnit předpoklady pro zavření českých vysokých škol. Ač vypravení pohřbu dne 17. listopadu bylo úřady povoleno a pohřeb měl klidný průběh, přece německá policie vzala si záminku, že po pohřbu čeští studenti zpívali české písně a provokovali. Hitler nařídil uzavření všech českých vysokých škol na 3 roky. Studentstvo bylo ze škol a ze studentských kolejí gestapem v noci vyhnáno, bezohledně střileno, mnoho jich bylo zatčeno a dopraveno do koncentračních táborů. Jen malé procento z tenkráte zatčených dočkalo se konce války.

Válka rusko-finská.

Počátkem prosince 1939 vypukla válka mezi Finskem a Sovětským Ruskem. Válka potrvala po celou zimu. Z jara roku 1940 po beznadějném odporu složilo finské vojsko zbraně a ujednán mír.

Počasí v zimě r. 1939-40.

Podzim r. 1939 byl velmi vlhký a deštivý. Vlhké počasí potrvalo až do vánoc. Od počátku vánoc uhodila velmi krutá zima a potrvala pak po celý leden a únor. Bez přestávky mrzlo a mrazy dostoupily až 30°. Sněhu napadlo tolik,

že vázla doprava na dráze i na silnicích. V únoru ještě sněhu připadalo a mrazy se ještě stupňovaly. Mnoho choulostivějšího ovocného stromoví pomrzlo.

Obsazení Norska.

Počátkem jara roku 1940 obsadila německá armáda Holandsko a pronikla Severním mořem do jižního Norska, které obsadila. Norská armáda za podpory Angličanů a Francouzů postavila se německému vojsku na odpor, avšak obsazení celého Norska německým vojskem jižza-brániti nemohla.

Boj o Francii.

Dne 10. května 1940 překročila německá armáda hranice Holandska a Belgie a silným náporem obsadila celé Holandsko a Belgii a zatlačila spojenou armádu francouzskou a belgickou na široké frontě přes hranice francouzské, obsadila Lucembursko a na severu zatlačila anglickou armádu, v níž byly také české oddíly, až k pobřeží Kanálu Lamanšského. Anglické vojsko uniklo přes úžinu Lamanšskou do vlasti a tak se zachránilo. V severní Francii pokračovala pak velká bitva za stálého strategického ústupu armády francouzské. Po pádu důležitých posic na francouzském severu dne 4. června 1940 skončila první bitva o severní Francii porážkou francouzské armády.

Vstup Italie do války.

Dne 10. června 1940 vyhlásila Italie válku Anglii a Francii, aby prý hájila svoje zájmy na Středozemním moři. V této době opustila francouzská vláda Paříž a uchýlila se do města Toursu a Bordeaux. Dne 14. čer-

na skončena druhá velká bitva o Francii na řece Loiře. Paříž prohlášena za nechráněné město a bez boje obsazena německým vojskem. Dne 22. června požádala francouzská vláda o příměří. Příměří ujednáno bylo dne 25. června 1940 a tím válka na evropské pevnině skončena. Potom Německo a Italie obrátily všechen svůj zřetel na pobřeží Anglie.

Od zřízení protektorátu v našich zemích počali Němci zavádět němčinu do všech úřadů a do škol. Všechny úřední přípisy byly psány jen německy a ve školách již od 3. postupného ročníku bylo zavedeno vyučování němčině. Germanisace.

Ihned po zřízení Protektorátu počali Němci bezohledně pronásledovat české vlastence a účastníky národního odboje. Německé gestapo (německá tajná policie) zatýkalo české lidi, vězmilo je, ve vězení týralo a mučilo. Mnoho českého lidu následkem útrap ve vězení zemřelo a mnoho jich bylo popraveno. Z obce Podolí to byli tito občané: Dne 31. října 1940 zatčen byl gestapem místní učitel Bedřich Hofman jako velitel okrsku národního odboje. Do května 1941 byl vězněn v Brně, potom ve Vratislavi ve Slezsku. Po měsíci byl převezen do vězení ve Wohlau. Tam pobyl rok a v září 1942 převezen byl zpět do Vratislavi. Tam byl dne 30. října 1942 odsouzen k trestu smrti a dne 5. března 1943 byl ve Vratislavi popraven sťětím hlavy. Persekuce, věznění a popravy místních občanů.

v souvislosti s uvězněním p. učitele B. Hofmana byl dne 29. ledna 1941 zatčen gestapem jeho švakr František Šácha, rolník v Podolí č. 55 rovněž pro účast v odboji. Až do května vězněn byl v Uh. Hradišti, pak byl převezen do Brna do věznice v Kounicových kolejích, odtud pak do Vratislavi ve Slezsku, pak na Mirov, z Mirova po roce zpět do Vratislavi, tam byl dne 30. října 1942 odsouzen k trestu smrti a dne 5. března 1943 rovněž sťětím hlavy popraven.

Jako členové národního odboje byli pak vězněni také tito občané: Antonín Malina, žel. zřízenec v. v. z Podolí čís. 182. byl vzat gestapem do vazby dne 29. ledna 1941. Byl nejdříve vězněn v Uh. Hradišti, od poloviny května 1941 v Brně, po 14 dnech byl převezen do Vratislavi. Tam byl vězněn do poloviny září 1941, pak byl převezen na Mirov, odtud zase do Vratislavi. Tam byl dne 2. prosince 1942 odsouzen na 6 let do vězení. Po odsouzení byl převezen do Wohlau, odkud do Kasselu, kde ve vězení dne 26. února 1945 zemřel následkem podvýživy a hrozných útrap. – Dále zatčen byl Gestapem dne 24. března 1941 jako člen národního odboje Josef Křivák, žel. zřízenec v. v. z Podolí čís. 164. Vězněn byl v Brně v Kounicových kolejích, pak po 6 nedělích byl převezen do Mírova a po 3 měsících do Vratislavi. Tam byl odsouzen na 4 roky do vězení.

Z Vratislavi dopraven byl do Střelic ve Slezsku, pak až na belgické hranice. Domů vrátil se po ukončení války dne 9. června 1945. Ač jest 180 cm vysoký vážil po osvobození anglickou armádou jen 49 kg.

Dne 28. března 1940 zatčen byl jako člen národního odboje František Hanáček, dělník v Podolí č. 179. Vězněn byl v Brně v Kounicových kolejích. Za tvrdých a násilných výslechů pobyl v Brně do 28. května 1941. Pak byl dopraven do Vratislavi ve Slezsku. Tam byl stále vyslýchán. V měsíci listopadu byl znovu převezen do Brna. Pro nedostatek důkazů byl pak dne 18. prosince 1941 propuštěn. Po celou dobu věznění byl velmi krutě týrán.

Dne 24. března 1941 zatčen byl pro účast v národním odboji Jaroslav Koníček, rolník v Podolí č. 154. Byl uvězněn v Uh. Hradišti po 6 týdnů. Pak onemocněl nervově a byl umístěn v nemocnici v Uh. Hradišti pod dozorem Gestapa. (~~Podruhé byl~~) Po měsíci byl propuštěn domů, ale i potom byl stále pod policejním dozorem gestapa. Podruhé byl vzat do vazby k německému soudu dne 24. června 1942 a pobyl tam 4 a půl měsíce. Během války byl ještě dvakrát vzat gestapem k přezkoumání zdravotního stavu. Při všech výslesích byl surově týrán.

Místní mlynář Jaroslav Niče byl dne 16. září 1941 zatčen gestapem pro mletí na černo a snad i pro poslech cizího rozhlasu. Z počátku byl uvězněn v Uh. Hradišti, po 14 dnech převezen byl do Brna a dne 4. prosince 1941 do Mauthausenu. Tam po hrozném týrání zemřel dne 22. prosince 1941. Dle udání gestapa zemřel prý na zápal plic.

Josef Cigánek dělník z Podolí č. 200 pro účast v komunistické organisaci před válkou zatčen byl začátkem měsíce května 1942 a uvězněn nejprve v Uh. Hradišti, po týdnu v Brně. Tam byl vězněn po 5 týdnů a pak pro nedostatek důkazů propuštěn. Při výslechích byl surově týrán.

Jan Suchý, elektrotechnik z Podolí č. 39. zatčen byl dne 28. srpna 1944 pro poslech zahraničního rozhlasu a napomáhání k němu. Uvězněn byl u okres. soudu v Žlíně. Po 14 dnech byl pro nedostatek důkazů propuštěn a doma dán pod policejní dohled.

Čest budiž památce popravených Bedřicha Hofmana a Františka Sáchy a zemřelého Antonína Maliny a Jaroslava Niče, kteří obětovali svoje životy za vlast.

V souvislosti se zatčením mlynáře Jaroslava Niče byli dne 11. listopadu 1941 zatčeni pro mletí na černo rolníci: František Malina č. 4. Antonín Snopek č. 3., Josef Snopek č. 126, Jan Zpěvák č. 110, Josef Zpěvák č. 26. a také starý mlynář František Zedník č. 66. Byli vězněni a vyslýcháni až do vánoc, kdy byli propuštěni.

Boj Hitlera proti SSSR.

Ačkoli hned v roce 1939 uzavřelo Německo s SSSR hospodářskou smlouvu a pakt o neútočení byl poměr mezi oběma státy napiatý a Hitler se zjevně připravoval k válečnému napadení Sovětského Svazu. Konečně na jaře r. 1941 napětí vyvrcholilo a dne 21. června za svítání překročilo německé vojsko po celé délce ruské hranice a

v několika příštích dnech zatlačilo ruskou armádu hluboko na východ. Po celý rok 1941 i 1942 veden byl urputný boj na ruském území. Němci stále zatlačovali rudou armádu dále na východ a celou širou Sovětskou republiku hrozně pustošili, města a vesnice pálili a lid ruský v celých desítkách tisíců pobíjeli. Na podzim r. 1942 Hitler řval do světa, že úplná porážka Ruska jest jen otázkou krátké doby. Zatím fronta postoupila až k Moskvě, Stalingradu a Leningrad byl Němci obklíčen. Tu však se ukázal pravý opak tvrzení Hitlerova. Ruská armáda nebyla zničena, naopak byla v nejlepší síle a připravena zničit německé vetřelce. V říjnu utrpěli Němci u Stalingradu i u Moskvy krvavou porážku a od této porážky pak stále byli biti chrabrou rudou armádou a ustupovali stále na západ.

V letech 1941, 1942 a 1943 obsadila německá armáda také francouzské kolonie v severní Africe, Libii i západní část Egypta.

Počátkem ledna 1942 zatčen byl předseda protektorátní vlády ing. generál Alois Eliáš pro hlavní účast v odboji a později popraven v Berlíně. V důsledku toho provedena byla koncem ledna 1942 rekonstrukce vlády v čele s dr. Jaroslavem Krejčím. Do této vlády přibrán byl také

Rekonstrukce vlády.

německý přisluhovač a kolaborant Emanuel Moravec jako ministr školství. Tento si vytknul za úkol převýchovu české mládeže v duchu nacistickém. Za tím účelem zřídil také Kuratorium pro výchovu mládeže. Úkol tento se mu však nezdařil a koncem války se sám pak sebevraždou odsoudil.

afára Heydrichova

Postup protektora von Neurata proti národu českému nezdal se Hitlerovi dosti ostrý a proto poslal ho koncem září 1941 na zdravotní dovolenou a na jeho místo ustanovil jako zastupujícího protektora Reinharda Heydricha, kterého z Norska předcházela pověst člověka neštítícího se žádné surovosti při potravách obětí okupace. A skutečně ihned po svém nastoupení v Praze počal prováděti ostrou persekuci českého obyvatelstva, hlavně inteligence, rozpustil tělovýchovné jednoty Sokola, Orla i Dělnickou tělovýchovnou jednotu jmenovitě jejich zabavil a celé řady činovníků sokolských nechal uvěznit a mnohé z nich popravit. Řádění jeho se stupňovalo, ale i jeho odplata se již blížila.

Počátkem r. 1942 počali se v českých zemích i na Slovensku objevovati českí, angličtí i američtí parašutisté, aby svými zásahy za frontou Němce znepokojovali a moc jejich podlamovali. Heydrich jezdil každodenně ze svého

letního sídla Panenských Břežan na Hradčany. A tu dne 27. května 1942 na této cestě stihla ho odplata. Dva parašutisti vrhli na jeho auto pumu a smrtelně ho zranili. Svému zranění dne 5. června podlehl. A tu teprve čekala český národ golgota. Tu počal řádit státní ministr K. H. Frank. V celém protektorátě vyhlášeno bylo stanné právo a poněvadž pátrání po pachatelích nebylo z počátku úspěšné, dostoupila zuřivost K. H. Franka a nově jmenovaného protektora Daluegeho vrcholu. Každý Čech jen trochu podezřelý ze schvalování atentátu na Heydricha, nebo že byl podezřelý, že o pachatelích něco věděl byl ihned zatčen a popraven. Na 1.700 českých lidí bylo tehdy v krátké době popraveno.

Zničení obce Lidic.

Vrcholem německého běsnění bylo v té době po atentátu na Heydricha zničení celé obce Lidic v okrese kladenském v Čechách a pobití všeho mužského obyvatelstva této obce dne 10. června 1942 a zavlečení žen a dětí do Německa. Také obec Ležáky v okrese Chrudimském byla srovnána se zemí a její obyvatelstvo pobito. Teprve dne 18. června objeven byl německou policií úkryt původců atentátu a to v kryptě kostela pravoslavné církve v Praze II. Tam se Frankovi podařilo dopadnouti parašutisty Kubiše a Gabčíka, ovšem již mrtvé.

Poslouchání zahraničního rozhlasu.

V té době také učinil státní ministr K. H. Frank ostrá opatření proti poslou-

chání zahraničního rozhlasu. Neúspěchy Němců na frontách byly stále větší a zahraniční rozhlas hlavně z Londýna a z Moskvy i z Ameriky informoval náš lid správně o událostech na frontách i v Německu. To ovšem přivádělo Němce k zuřivosti a proto byl poslech cizího rozhlasu pod trestem smrti zakázán. Přes to však kdo jen trochu mohl poslouchal zprávy ze zahraničí, aby se dověděl pravdy. Mnoho českých lidí odneslo poslouchání zahraničního rozhlasu vězením i smrtí.

Nový zastupující protektor Dr. Frank.

Dne 20. srpna 1943 jmenován byl zastupujícím říšským protektorem v Praze Dr. Frik za onemocnělého Daluegeho. Ve skutečnosti však veškerou moc v Protektorátě vykonával K. H. Frank. Byla to lidská bestie nemilosrdně krutá. Jeho přičiněním tisíce a tisíce českých lidí úpělo v koncentračních táborech, snášelo nevýslovná muka a konečně zmíralo nebo bylo popraveno.

Příprava invase.

Po porážce Francie v roce 1940 hrozila stále na obzoru invase Němců do Anglie. Němci skutečně na tuto invasi pomýšleli a připravovali si cestu k ní hrozným bombardováním a pustošením celého východního anglického pobřeží a města Londýna. Čím dále však bylo více zřejmo, že Němci jsou na tuto invasi slabí. Naopak docházely západ-

ní mocnosti k přesvědčení, že Německo může býti bezpečně poraženo toliko pomocí invase armády anglické a americké na francouzské západní pobřeží. Nutnost této invase projevovala se stále určitěji a západní mocnosti počaly se k ní vážně připravovati. Počátkem roku 1944 bylo již rozhodnuto, že v tomto roce k invasi určitě dojde. Němci opevňovali horečně západní francouzské pobřeží a prohlašovali do světa, že invase jest nemožná a že bude hrobem západních armád. Konečně koncem měsíce června 1944 došlo k invasi na francouzském poloostrově Normandii u přístavního města Le Havre. Invase se zdařila a pak již po těžkých počátečních bojích armády západních mocností postupovaly Francií na východ k hranicím Německa. To již také chrabrá rudá armáda postupovala nezadržitelně Polskem k hranicím německým, na jihu osvobodila všechny balkánské státy z rukou německých okupantů. Tak se nezadržitelně blížil konec nacistické násilné moci.

Když fronty ze západu i z východu počaly Němce svírat, vyhlásili na podzim r. 1944 totální válku a pro obyvatelstvo Protektorátu totální pracovní povinnost všeho mužského i ženského obyvatelstva. Po celou dobu války dobré dvě třetiny dělnictva z naší obce bylo zařazeno na nucené práce do továren i na jiné práce

Práce na zákopech.

v Německu. Tohoto podzimu byli na zákopové práce z naší obce povoláni: Alois Jakšík č. 132, František Macháček čís. 62, Antonín Zpěvák č. 110 a Vladimír Skrášek čís. 106. V okolí naší obce zákopy pro armádu kopány nebyly. Za to však v obci na silnici u studánky postavena byla Němci z kmenů, prutí a kamení bariera na zadržení ruských a rumunských vojsk, aut a tanků.

Naše osvobození.

Přišel rok 1945, rok vítězství. Již v minulých zimních měsících probojovalo se ruské vojsko spolu s českými dobrovolnými vojenskými jednotkami dukelským průsmykem na Slovensko a brzy po těžkých bojích dobyto bylo Karpatské Ukrajiny, Košic, východního Slovenska a konečně celé slovenské země. Z jihu zase rudé oddíly z Balkánu tlačily se přes Budapešť a Bratislavu k Vídni. To již bylo osvobození našeho kraje nedaleko. Již bylo slyšeti dunění děl z fronty. Ve vzduchu vídali jsme celé svazy amerických letadel, která soustavně napadala průmyslová střediska za frontou a ochraňovala tak německou válečnou výrobu. Lidé v celém kraji s obavami očekávali přísun blížící se fronty. Kopali v zemi skýše pro potraviny i pro svoje rodiny. Naší vesnicí táhly ustupující jednotky německé i maďarské armády. Byly ubytovány po celé týdny v naší obci a přidaly jedna druhou.

Obyvatelstvo tím značně trpělo, poněvadž ustupující vojsko bralo občanům, již tak dosti ožebračeným potraviny, krmivo pro dobytek a jiné potřebné věci. Ve škole nebylo od vánoc vyučováno, poněvadž tam byly také stále ubytovány vojenské jednotky.

Počátkem roku 1945 začaly se také objevovati v zázemí fronty partyzánské jednotky zřízené z ruských parašutistů a místních odvážných vlastenců. V míkovském lese v boudě byla též ubytována taková partyzánská jednotka. Zrádou dověděli se Němci o ubytování této jednotky, koncem ledna ji obklíčili a po celodenním urputném boji dne 31. ledna za velké přesily přemohli hrstku osmi partyzánů a celou až na jednoho muže pobili.

V prvých dubnových dnech postoupily oddíly rudé armády u Břeclavy, Hodonína a Strážnice na Moravu a také od Nového Města nad Váhem postoupily přes Květnou Strání a Korytnou k Vlčnovu. Dne 26. dubna 1945 odešly z Podolí poslední německé jednotky směrem k Popovicům. V pátek dne 27. dubna dopoledne byl v obci nápadný klid.

Ihned po poledni přijeli z Kunovic občané na kolech do naší obce a radostně oznamovali, že ruské oddíly jsou již v Kunovicích. Radost z toho byla po celé obci nesmírná. To bylo také signálem pro partyzány z Popovic a z Podolí k zahájení ofe-

vřeného boje proti Němcům, kteří byli ještě v Popovicích a nad Popovicemi měli zřízena kulometná hnízda. Partyzáni bojovali proti Němcům automaty a jinými ručními zbraněmi shozenými anglickými letadly. Velitelé partyzánů byli partyzánský poručík s. učitel Josef Konečný, který v letech 1940 a 1941 působil též na zdejší škole a četnický strážmistr z Kunovic Josef Cigánek. Bohužel, že za těchto bojů padlo z Popovic 8 partyzánů a též z Podolí Vincenc Adamík, který byl zraněn dne 27. dubna a dne 28. dubna zranění v lazaretě ve Vlčnově podlehl.

Od Vlčnova postupovala k naší obci rumunská armáda a dne 27. dubna odpoledne o půl druhé hodině objevily se první rumunské hlídky u vesnice. Když zjistily, že německé jednotky obec vyklidily, postupovala armáda dále a po 3. hodině projelo první rumunské dělo vesnicí a z pozice na silnici k nádraží počalo pálit do lesa Bukoviny za Popovicemi, kde byly ještě silné jednotky německého vojska dobře krytí. Potom také procházely vesnicí první rumunské oddíly vítané radostným jásotem všech občanů. Tyto jednotky postupovaly dále k Popovicům za ustupující německou armádou.

Průchod vítězných vojsk naší obcí byl celkem klidný a nezanechal nějakých větších škod. Několik německých granátů

padlo toho dne do vesnice, několik za vesnici. Většina těchto granátů však nevybuchla a nezpůsobila proto značnějších škod. Jeden granát způsobil požár usedlosti č. 123. Požár byl však hasičstvem i vojáky brzy zdolán a dále se nerozšířil.

Padlý ruský hrdina.

Za bojů na popovských loukách padl dne 29. dubna 1945 ruský vojín Ivan Nikolajevič Rogačevský z obce Voločisk v Podolské oblasti na Ukrajině. Dovezen byl do Podolí a prozatímně pohřben na dolním konci vesnice nad silnicí. Potom však dle pokynu Okresního národního výboru v Uh. Hradišti provedena byla dne 27. července 1945 exhumace mrtvoly za účasti zástupce ONV, ruské vojenské jednotky z Uh. Brodu a velkých zástupů místního i okolního lidu. Padlý vojín pohřben byl do nového vyzdeného hrobu před školní budovou. Na hrobě postaven pak pomník z hotovený sochařem F. Zbořilem z Uh. Hradiště a slavnostně odhalen dne 30. září 1945.

Revoluční MNV.

Na podnět z Londýna byl místní občan Antonín Bartek, který byl zapojen do odborové činnosti partyzánské skupiny v Popovicích, pověřen velitelem popovské partyzánské skupiny s. učitelem Jos. Konečným, aby určil osoby vhodné a národně spolehlivé pro utvoření revolučního místního národního výboru v Podolí. Jmenovaný určil pro tento revoluční MNV, asi týden před osvobozením

naší obce šest ohodných osob, každému oznámil, že je členem revolučního MNV a přijal od něho slib věrnosti. Bylo určeno jen 6 osob, poněvadž bylo třeba dbáti velké opatrnosti. Byli to tito členové: František Vašát, obchodník č. p. 1., František Pilka, zedník č. p. 127., František Malina, rolník č. p. 4., Antonie Hofmanova, vdova po popravném učiteli č. p. 181., Florian Habarta, zedník č. p. 124. a František Hanáček, dělník a repatriant č. p. 179.

První schůze tohoto revolučního MNV odbývala se hned toho dne, kdy byla naše obec osvobozena od Němců, to jest dne 27. dubna 1945. Na této schůzi zvolen byl na podnět velitele partyzánů Josefa Konečného předsedou František Malina č. 4. V této první schůzi byl vyhlášen příkaz o okamžitém zahájení práce na odstranění škod zaviněných za okupace.

Účast občanů na oslavách osvobození vlasti:

Na den 9. května 1945 ~~ustavena~~ stanovena byla oslava vítězství nad německými okupanty a sice pro celý náš okres v Uh. Hradišti, kam měli se dostaviti občané ze všech obcí okresu. Z naší obce vypravil se krojovaný průvod s hudbou a prapory spolu s průvodem z Popovic. Oslava v Uh. Hradišti vyzněla za účasti jednotek rudé armády velmi důstojně.

Poměry v obci po osvobození.

Mnozí občané se domnívali, že ihned po skončení bojů nastanou utěšené mírové poměry. Nebylo tomu tak. Za vítěznou

armádou postupovaly další rumunské a ruské jednotky, procházely obcí a pro ně občané museli odevzdávati seno, slámu a oves pro koně a potraviny pro vojsko. Trvalo pak ještě po 2 měsíce, než vítězné armády opustily náš kraj. Za tu dobu byl lid úplně vyčerpán.

Zatčení vlajkaři

Hned druhého dne po osvobození obce zatkly místní bezpečnostní stráže, složené z partyzánů a místních dobrovolníků, jako vlajkaře Tomáše Trýsku a Františka Chladníčka a uvěznily je ve školním sklepě. Pak byli odvedeni do vězení v Uh. Hradišti.

Zvoleny v revolučním MNV.

Brzy po osvobození naší obce od okupantů rozšířen byl MNV na 15 členů a měl následující složení: Komunistická strana zastoupena byla 4 členy, strana lidová, soc. demokratická a nár. socialistická měly po 3 členech 1 člen byl za odboj a 1 jako odborník.

První snahou MNV bylo vycházeti vstříc osvobozující armádě v zásobování a odstranit škody vzniklé průchodem armád. Majetku Němců a kolaborantů v naší obci nebylo.

Po době 2 a ½ měsíce vzdává se předseda František Malina svého členství i funkce předsedy v MNV a s ním i pí a Hofmanová. Místní národní výbor doplněn byl novými členy a to Josefem Křivánkem a Josefem Sedláčkem. Na schůzi dne 19. července 1945 za přítomnosti veli-

tele partyzáni Josefa Konečného, jako zástupce předsedy ONV v Uh. Hradišti zvolen byl předsedou MNV Josef Zpěvák č. 131, místopředsedou František Osoha a do rady zvoleni byli Eduard Kolaja, František Pilka a Josef Daněk.

Změna platidel.

Brzy po osvobození republiky zrušeny byly u nás jako platidlo německé marky. Korunové mince a bankovky zůstaly nadále platidlem, byly však postupně vyřazovány a nahrazovány novými prozatímními bankovkami.

Stěhování obyvatelstva do pohraničí.

Po ukončení války bylo spojenými věžnými mocnostmi rozhodnuto, aby německé obyvatelstvo z pohraničních krajin Čech a Moravy odsunuto bylo nuceně do Německa. Toto evakuování Němců prováděno bylo po etapách a do uprázdněných krajů v pohraničí počalo se stěhovat české obyvatelstvo z vnitrozemí. Byli to většinou bezzemci, nebo živnostníci, kteří doufali v pohraničních krajích nalézti lepší existenci. Z obce Podolí vystěhovali se do pohraničí tyto rodiny: Do obce Křídlůvek v okrese znojemském Josef Bachan, zedník č. 142, Josef Šimek, dělník č. 80., Josef Žimolka, žel. př. v. v. č. 89. a Jan Adamík, dělník č. 88.

Do obce Hrabětic v okrese znojemském Antonín Omelka, dělník č. 175, Josef Hašek, dělník č. 116. a Antonín Burda, dělník č. 101.

Do obce Perné, okres Mikulov Antonie Kadlčíková, vdova po dělníku č. 164. a František Hořínek, obuvník č. 112.

Do obce Litobratřic, okres Mikulov Josef Husek, holič čís. 79.

Do města Bruntálu na severu Moravy Josef Podešva, dělník u dráhy č. 114., František Novák, žel. příz. č. 66. a Josef Kovařík, dělník u dráhy č. 93.

Do města Rýmařova na severu Moravy Josef Hanáček, nateřač č. 123. a Stanislav Habarta, obchodník č. 124.

Dále se odstěhovali: František Šimík, cukrářský dělník č. 133. do Malých Heraltic, okr. Bruntál, Antonín Buchtík, dělník čís. 133. do Nových Heřminov, okr. Bruntál, Karel Pecha, obchodník č. 170. do města Dvorce na Moravě, Vojtěch Šácha, přízenec na pile do Karlova, Antonín Formůsek, invalida č. 18. do Kunčic, Rudolf Pešl, řezník č. 45. do Volar na Šumavě, Josef Kovařík, stolář č. 189. do Rázové, okres Bruntál, Josef Daněk, automechanik č. 37. do Horního Benešova, okres Bruntál, Vladimír Brunclík, dělník č. 42. do města Znojma a Antonín Kovařík, poštovní přízenec č. 19. do Pohořelic u Brna.

Místní národní výbor vzal si za úkol podniknouti alespoň počáteční akci pro postavení kulturního domu v obci Podolí. Tomuto účelu má býti věno- akce postavení kulturního domu.

vání pozemek v trati „Žleb." Dále bylo místním národním výborem rozhodnuto, aby výtěžky všech zábavních podniků (tanečních zábav, divadel, výletů a pod.) byly věnovány fondu pro postavení kulturního domu v obci.

Znárodnění průmyslu.

Aby veškerá výroba v těžkém klíčovém průmyslu a jiných důležitých odvětví postavena byla pod přímou kontrolu státní, znárodněn a postátněn byl před 28. říjnem 1945 veškerý těžký klíčový průmysl, všechny doly jakož i jiná důležitá odvětví průmyslová (průmysl textilní, sklářský, dřevařský a jiné).

Vázané vklady.

Za účelem stabilisace československé měny, ustálení cen a mezd, jakož i zmenšení množství peněz v oběhu vydala vláda zákon, dle něhož měly býti přihlášeny všechny hotové peníze, vklady, životní pojistky a cenné papíry. Přihlášení provedeno bylo ku dni 15. listopadu 1945. Každý přihlašovatel z hotových přihlášených peněz obdržel na každou osobu rodiny 500 Kčs v nových bankovkách. Ostatní přihlášené hodnoty zapsány byly jako vázaný vklad z něhož bude v pozdější době určena dávka z majetku a dávka z přírůstku hodnoty.

Viděl
9. VI. 1947
fr. Gromer